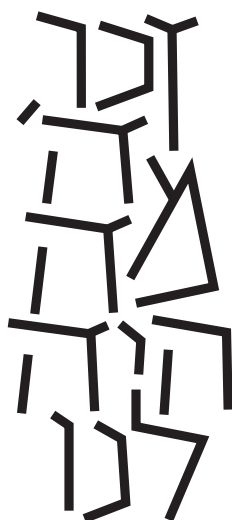

סדר קינות לתשעה באב

מוגה ומבואר בידי
הרב דוד פוקס

•

הוצאת קוֹרֵן ירושלים

תוכן עניינים

ז	הקדמה
1	איכה
11	קינות לְעֵרֹב תִּשְׁעָה בֶּאֱבָב
21	קינות לְתִשְׁעָה בֶּאֱבָב
113	קינות עַל קְדוּשֵׁי הַשּׁוֹאָה
127	מפתח הקינות

הקדמה

”מִי־יִתְּנֵנִי כִּירוּחֵ־קָדָם, פִּי־מִי אֱלֹהֵי יִשְׁמְרֵנִי” (איוב כט, ב)
 ”אֲשַׁוְעֵ אֵלֶיךָ וְלֹא תַעַנְנֵנִי, עֲמֹד־פִּי, וְתִתְּבֹנֵנִי בִּי” (איוב ל, כ)

בכל ספר הרואה אור בהוצאתנו מושקעות שעות רבות של עמל, בירור וליטוש. כדי להעניק לציבור דבר נאה ומתקבל, נדרש להתחיל את המלאכה כשנה לפני מועד היציאה לאור העולם. מציאות זו העמידה אותנו בפני התלבטות: בכל יום אנו מתפללים על שיבת ה' לציון, הכיצד זה נשקיע זמן ומאמצים רבים כל כך בספר שכלל לא ייקרא בפי הציבור אם נוכח שה' ייענה לתפילותינו אלה? האם נגע לריק? לעומת זה, האין מוטל עלינו לשרת את הציבור ולהגיש לו את סדר הקינות השייכות ליום החורבן, הנהוג כבר אלפיים שנה ואולי אף יותר?

מסתבר שההתלבטות, אם להשקיע מאמצים אף שייתכן שמהלך הגאולה יושלם בקרוב, נוגעת לתחומים רבים אחרים בחיינו, ובעיקר לשיקולים העומדים לפנינו בעת קבלת החלטות. אילו היה לנו ברור שבתוך זמן מועט תגיע הגאולה השלמה, האם היינו בוחרים בקריירה אחרת? האם היינו מייעדים כסף לקרבנות? האם היינו מקצים מקום בבתינו לחפירת מקווה טהרה? ואם התשובה לכל אלה היא שלילית, האם יצאנו מגדר "מצפים לישועה" (שבת לא ע"א)? לעומת זה, האין מוטל עלינו לעצב את אורח חיינו על פי המציאות שבה אנו חיים?

לשאלות אלה אין מענה. אין הסבר מתקבל על הדעת שיפשר כיאות בין הציפייה לעתיד להשלמה עם ההווה. למתח זה מתווספת המורכבות של הקינות הנאמרות בתשעה באב. מהי מהותן? האם אנחנו זועקים בהן על מצבנו הדל מתוך כאב נואש? האם אנחנו מעלים לפני ה' ולפנינו את זיכרון החורבן? האם אנחנו מתחננים לגאולה ולתיקון המעוות? נראה שאף כאן אין הכרעה. כשם שהקינות נכתבו במהלך אלפיים השנים האחרונות בציפייה והשלמה, בזעקה ותקווה, בזיכרון ותחינה – כן הן נאמרות גם בימינו.

העריכה של הקינות והכתיבה של המבואות נעשתה בראש ובראשונה בידיו הנאמנות של הרב דוד פוקס. הטקסט לקוח מסדר הקינות עם פירוש הרי"ד סולובייצ'יק שיצא לאור בהוצאתנו לפני חמש שנים, או הוכן בידי פנחס רוט בבירור קפדני של הנוסח המקורי של כל הקינות מתוך כתבי יד ודפוסים ישנים, והוגה בידי חנן אריאל וישראל אליצור. את ההגה לקינות ולמבואות עשתה אפרת גרוס,

והעיצוב המוקפד הוא מעשה ידיה של אסתר באר, על פי העקרונות שקבע אליהו קורן ז"ל. על ההפקה אמון אבישי מגנצא. תקוותנו בעת כתיבת שורות אלה היא שלא יהיה עוד צורך להשתמש בספר זה, מלבד להיזכר כבחלום בימים עברו: "שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים" (תהלים קכו, א).

בדור שבו אפשר לקבל תשובות לכל שאלה ובקשה בלחיצת כפתור, מציאות של תהייה וסתירות אינה דבר מצוי. אך בתשעה באב הנחת היסוד היא שאין לנו פתרון, ופנייתנו אל ה' מורכבת מקריאות רבות שנכתבו במהלך הדורות. שלב זה של זעקה, תעייה וחיפוש נואש ככל הנראה הוא חלק מתהליך הגאולה.

עת אראה יפיך / אקרא משוררים בשיר

עת אחזה ענך / אקרא מקונניך

(מתוך הקינה "ציון עטרת צבי").

יהושע מילר

ערב בין המצרים התשע"ו

שנת החמישים לאיחוד ירושלים

מגילת איכה

לאחר תפילת עמידה של ערבית יושבים על הארץ וקוראים איכה.
יש הנוהגים לקרוא איכה גם בבוקר לאחר התפילה.

בערב אם קוראים מתוך מגילה, נוהגים לברך (משנ"ב תצ, ח):

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם
אשר קדשנו במצותיו וצונו על מקרא מגלה.

א איכה ו יִשְׁבֶּה בְּדָד הָעִיר רַבְתִּי עִם הֵיטָה כְּאַלְמָנָה רַבְתִּי בְּגוֹיִם
ב שְׂרָתִי בַּמְדִּינֹת הֵיטָה לְמָס׃ כָּלוּ תַבְּכָה בְּלִילָה וּדְמַעְתָּה עַל
ג לַחִיָּה אֵינ־לָהּ מִנְחָם מִפֶּל־אֶהְבִּיהָ כִּלְדַעִיָּה בְּגָדוּ בָּהּ הִיוּ לָהּ
ד לְאֵיבִים׃ גִּלְתָּה יְהוּדָה מֵעַנְי וּמִרַב עֲבָדָה הִיא יֹשֶׁבֶת בְּגוֹיִם לֹא
ה מִצֵּאָה מִנּוּחַ כִּלְדַדְפִּיָּה הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים׃ דְּרָכֶי צִיּוֹן אֲבֹלוֹת
ו מִבְּלִי בְּאֵי מוֹעֵד כִּלְשַׁעְרֶיהָ שׁוֹמְמִין כִּהְנִיחָה נְאֻנְחִים בְּתוֹלְתֶיהָ
ה נֹגֹזֹת וְהִיא מִרְלָה׃ הִיוּ צְרִיחַ לְדָאֵשׁ אֵיבִיהָ שְׁלֹו כִּי־יְהוּהָ הֹגָה
ו עַל־דָּב פִּשְׁעֶיהָ עוֹלָלִיהָ הִלְכוּ שְׁבִי לִפְנֵי־צָר׃ וַיֵּצֵא מִן בְּתַצִּיּוֹן
ז כִּלְהִדְרָה הִיוּ שְׂרִיָּה כְּאֵילִים לֹא־מִצְאוּ מִרְעָה וַיִּלְכוּ בְּלֹא־
ח כַּח לִפְנֵי רוּדְף׃ זָכְרָה יְרוּשָׁלַם יְמֵי עֲנִיָּה וּמְרוּדֶיהָ כִּל מַחְמֹדֶיהָ
ט אֲשֶׁר הִיוּ מִימֵי קֶדֶם בְּנִפְל עֲמָה בִּיד־צָר וְאֵין עוֹזֵר לָהּ רְאוּהָ
י צָרִים שָׁחֲקוּ עַל־מִשְׁבַּתָּה׃ חֲטָא חֲטָאָה יְרוּשָׁלַם עַל־כֵּן לִנְיָדָה
יא הֵיטָה כִּל־מִכְבְּדֶיהָ הַזִּילוּהָ כִּי־דָאוּ עֲרוֹתָהּ גַם־הִיא נְאֻנְחָהּ
יב וַתִּשָׁב אַחֹר׃ טַמְאָתָה בְּשׁוּלִיָּה לֹא זָכְרָה אַחֲרִיתָהּ וַתִּרְד
יג כִּלְאִים אֵין מִנְחָם לָהּ רְאָה יְהוּהָ אֶת־עַנְיָ כִּי הִגְדִּיל אוֹיֵב׃ יָדוּ
יד פֶּדֶשׁ צָר עַל כִּל־מַחְמֹדֶיהָ כִּי־דָאָתָה גוֹיִם בָּאוּ מִקְדָּשָׁהּ אֲשֶׁר
יט צִוִּיתָהּ לֹא־יִבְאוּ בְּקָהֶל לָךְ׃ כִּל־עֲמָה נְאֻנְחִים מִבְּקָשִׁים לָחֵם
כ זָתְנוּ מַחְמוּדֵיהֶם בְּאֲכָל לְהַשִּׁיב נַפְשׁ רְאָה יְהוּהָ וְהַפִּיטָהּ כִּי
כא הֵיטָתִי זוֹלָלָה׃ לוֹא אֵלֵיכֶם כִּל־עֲבָרִי דֶרֶךְ הַפִּיטוּ וְדָאוּ אִם־יֵשׁ
כב מִכְּאוֹב כִּמְכַאֲבֵי אֲשֶׁר עוֹלָל לִי אֲשֶׁר הֹגָה יְהוּהָ בְּיוֹם חֲרוֹן

מפת

מחמודיהם

אפו: ממרום שלח-אש בעצמותי וידדנה פֶּרֶשׁ רֶשֶׁת לַרְגְּלֵי ג
 הַיְשִׁיבֵנִי אַחֲדוּר נִתְּנִנִי שִׁמְמָה כָּל-הַיּוֹם דָּוָה: נִשְׁקָד עַל פְּשָׁעֵי ד
 בִּידוֹ יִשְׁתַּדְּגוּ עָלוּ עַל-צִוְאוֹרֵי הַכְּשִׁיל כָּחִי נִתְּנִנִי אֲדָנִי בִּיָּדֵי
 לֹא-אוּכַל קוֹם: סִלָּה כָּל-אֲבִירֵי ו אֲדָנִי בְּקִרְבֵי קָרָא עָלַי מוֹעֵד ט
 לַשֹּׁפָר בַּחוּרֵי גַת דֶּרֶךְ אֲדָנִי לְבַתּוֹלֹת בַּת-יְהוּדָה: עַל-אֵלֶּהָ ו טו
 אָנִי בּוֹכֶיָה עֵינַי ו עֵינֵי יִרְדָּה מֵיִם כִּי-דַחַק מִמֶּנִּי מִנַּחֵס מִשִּׁיב
 נִפְשֵׁי הָיוּ בְּנֵי שׁוֹמְמִים כִּי גִבֹּר אוֹיֵב: פֶּרֶשָׁה צִיּוֹן בִּיָּדֶיהָ אֵין ז
 מִנַּחֵס לָהּ צִוָּה יְהוָה לִיעֲקֹב סִבִּיבּוֹ צִרְיוֹ הִיתָה יְרוּשָׁלַם לְנִדָּה
 בִּינֵיהֶם: צַדִּיק הוּא יְהוָה כִּי פִּיהוּ מְרִיתִי שִׁמְעוּ-נָא כָּל-עַמִּים יח
 וְדַאוּ מִכֹּאֲבֵי בַתּוֹלָתִי וּבַחוּרֵי הַלְכוּ בְּשִׁבְי: קָרָאתִי לְמֵאֲהָבֵי ט
 הַמָּה רְמוּנֵי כְּהֵנִי וּזְקֵנִי בְּעִיר גּוֹעוּ כִּי-בִקְשׁוּ אֹכֶל לָמוֹ וַיִּשְׁיִבוּ
 אֶת-נַפְשָׁם: רֵאֵה יְהוָה כִּי-צָר-לִי מַעַי חֲמַרְמְרוּ נִהַפֵּךְ לְבִי כ
 בְּקִרְבֵי כִּי מָרוּ מְרִיתִי מַחוּץ שְׁפֵלֵה-חֶרֶב בַּבַּיִת כַּמּוֹת: שִׁמְעוּ כא
 כִּי נִאֲנַחָה אָנִי אֵין מִנַּחֵס לִי כָּל-אֵיבֵי שִׁמְעוּ רַעְתִּי שִׁשׂוּ כִּי אֲתָה
 עֲשִׂיתָ הַבֹּאֵת יוֹסֶ-קָרָאתִי וַיְהִיו כְּמִנִּי: תֵּבֵא כָּל-רַעְתָּם לְפָנֶיךָ כב
 וְעוֹלָל לָמוֹ כֹּאֲשֶׁר עוֹלֵלָת לִי עַל כָּל-פְּשָׁעֵי כִּי-רַבּוֹת אֲנַחְתִּי
 וּלְבִי דוּי:

העמים

איכה ילעב באפו ו אֲדָנִי אֶת-בַּת-צִיּוֹן הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ א ב
 תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא-זָכַר הַדָּם-דְּגָלוֹ בְּיוֹם אָפוּ: בָּלַע אֲדָנִי ב
 לֹא חָמַל אֵת כָּל-נְאוֹת יַעֲקֹב הָרָם בַּעֲבָרְתוֹ מִבְּצָרֵי בַת- לא
 יְהוּדָה הִגִּיעַ לָאָרֶץ חָלָל מִמַּלְכָּה וְשָׂרִיָּה: גִּדַע בַּחֲרֵי-אָף כָּל ג
 קָרָן יִשְׂרָאֵל הַשִּׁיב אַחֲדוּר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב וּבַעֲדָר בִּיעֲקֹב כְּאִשׁ
 לַהֲבָה אֲכָלָה סִבִּיב: דֶּרֶךְ קִשְׁתּוֹ כְּאוֹיֵב נִצֵּב יְמִינוֹ כְּצֹר וַיַּהֲרֹג ד
 כָּל מַחֲמֵדֵי-עֵינַי בְּאֵהֶל בַּת-צִיּוֹן שִׁפְךָ כְּאִשׁ חֲמָתוֹ: הִיא אֲדָנִי ו ה

ולא

כְּאוֹיֵב בִּלְעַיִן יִשְׂרָאֵל בִּלְעַיִן כָּל־אַרְמְנוֹתֶיהָ שַׁחַת מִבְּצֻרָיו וְיִרְבֵּן
בְּבֵת־יְהוּדָה תִּאֲנֶיהָ וְאֲנִיָּהּ: וַיַּחֲמֹס בְּגֵן שָׂפוֹ שַׁחַת מֵעֵדוֹ שֶׁפַח
יְהוָה | בְּצִיּוֹן מוֹעֵד וְשַׁבָּת וַיִּנְאַץ בְּזַעַם־אָפוֹ מִלֶּךְ וּכְהֵן: זָנַח
אֲדָנָי | מִזְבְּחוֹ נֶאֱדָר מִקִּדְשׁוֹ הַסִּגִּיר בְּיַד־אוֹיֵב חוֹמַת אַרְמְנוֹתֶיהָ
קוֹל נִתְּנָנוּ בְּבֵית־יְהוָה פִּיֹּס מוֹעֵד: חָשַׁב יְהוָה | לְהַשְׁחִית חוֹמַת
בֵּת־צִיּוֹן נֹטָה קוֹ לֹא־הָשִׁיב יָדוֹ מִבִּלְעַיִן וַיֵּאבֵּל־חַל וְחוֹמָה יַחֲדוּ
אִמְלָלוּ: טָבְעוּ בְּאֶרֶץ שְׁעָרֶיהָ אֶבֶד וְשֹׁפֵר בְּרִיחֶיהָ מִלִּפְנֵי וְשָׂרִיָּה
בְּגוֹיִם אֵינִן תּוֹרָה גַם־נְבִיאֶיהָ לֹא־מָצְאוּ חֲזוֹן מִיְהוָה: יֵשְׁבוּ לְאֶרֶץ
יְדָמוּ זִקְנֵי בֵּת־צִיּוֹן הֵעֲלוּ עֶפְרַיִם עַל־דָּאֲשִׁים חָגְרוּ שִׁקִּים הוֹרִידוּ
לְאֶרֶץ רֹאשׁוֹן בְּתוֹלַת יְרוּשָׁלַם: כָּלוּ בְדַמְעוֹת עֵינָי חֲמַדְמְרוּ
מֵעַי נִשְׁפָּךְ לְאֶרֶץ כְּבִדִי עַל־שֹׁפֵר בֵּת־עַמִּי בַעֲטָף עוֹלָל וַיּוֹנֵק
בְּרַחֲבוֹת קִרְיָהּ: לְאַמְתָּם יֹאמְרוּ אֵיךְ דָּגַן וַיִּין בְּהַתְּעַטְפָם כַּחֲלָל
בְּרַחֲבוֹת עִיר בְּהַשְׁתַּפֵּךְ נַפְשָׁם אַל־חִיק אֲמַתָּם: מִה־אֶעוֹדךְ אֲעִידךְ
מִה־אֶדְמָה־לְךָ הֵבֵת יְרוּשָׁלַם מִה־אִשׁוּה־לְךָ וַאֲנִיחֶמְךָ בְּתוֹלַת
בֵּת־צִיּוֹן כִּי־גָדוֹל כִּיִּם שִׁבְרֶךָ מִי יִרְפָּא־לְךָ: נְבִיאֲיֶיךָ חִזּוּ לְךָ שׂוֹא
וְתִפֹּל וְלֹא־גָלוּ עַל־עוֹנֶיךָ לְהַשִּׁיב שְׁבִיתֶךָ וַיַּחֲזוּ לְךָ מִשְׂאוֹת שְׁבוֹתֶךָ
שׂוֹא וּמְדוּחָס: סָפְקוּ עָלֶיךָ כַּפָּיִם כָּל־עַבְרֵי דָרֶךְ שָׂרְקוּ וַיִּנְעוּ
רֹאשָׁם עַל־בֵּת יְרוּשָׁלַם הַזֹּאת הָעִיר שִׁיאֲמָרוּ כְּלִילַת יָפִי מִשׁוֹשׁ
לְכָל־הָאֶרֶץ: פָּצוּ עָלֶיךָ פִּיהֶם כָּל־אֲיִבֶיךָ שָׂרְקוּ וַיַּחֲרִקוּ־שִׁין
אֲמָרוּ בִלְעָנוּ אַךְ זֶה הַיּוֹם שִׁקּוּיִנְהוּ מִצְּאֲנוּ רֵאִינוּ: עָשָׂה יְהוָה
אֲשֶׁר זָמַס בַּעַע אֲמָרְתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה מִימֵי־קֶדֶם הָדָם וְלֹא חָמַל
וַיִּשְׁמַח עָלֶיךָ אוֹיֵב הָרִים קָרָן צָרִיךְ: צָעַק לִבָּם אַל־אֲדָנִי חוֹמַת
בֵּת־צִיּוֹן הוֹרִידִי כִּנְחָל דְּמָעָה יוֹמָם וְלַיְלָה אַל־תִּתְּנֵי פּוֹגַת לְךָ
אַל־תִּדְּם בֵּת־עֵינֶיךָ: קוֹמִי | רְנִי בְלִיל לְרֹאשׁ אֲשִׁמְדוֹת שִׁפְכִי

כמים לַיָּבֵךְ נִכַח פָּנַי אֲדַנִּי שְׂאֵי אֱלֹהֵי כַּפְיִךְ עַל-נַפְשִׁי עוֹלָלִיךְ
הַעֲטוּפִים בְּרָעַב בְּרֹאשׁ כָּל-חֻצוֹת: רָאָה יְהוָה וַהֲפִיטָה לְמִי כ
עוֹלָלָת כֹּה אִס־תֵּאכְלָנָה נְשִׁים פְּרִים עֲלָלֵי טַפְחִים אִס־יִהְרֹג
בְּמִקְדָּשׁ אֲדַנִּי כֹהֵן וּנְבִיאִ: שָׁכְבוּ לָאָרֶץ חֻצוֹת נַעַר וְזָקֵן בְּתוֹלְתֵי כא
וּבְחוּרֵי נַפְלֹו בְּחֹרֵב הֲרֹגַת בְּיוֹם אַפְךָ טַבַּחַת לֹא חֲמַלְתָּ: תִּקְרָא כב
כִּיֹּס מוֹעֵד מְגוּרֵי מַסְבִּיב וְלֹא הָיָה בְּיוֹם אֶרֶץ-יְהוָה פְּלִיט וְשָׂרִיד
אֲשֶׁר-טַפַּחְתִּי וּרְבִיתִי אֵיבִי כֻלָּם:
אֲנִי הַגִּבֹּר רָאָה עֵינִי בְּשִׁבְט עֲבָדְתוֹ: אוֹתִי נָהַג וּלְךָ חֲשָׁךְ וְלֹא-ג
אוֹר: אַךְ בִּי יָשָׁב יִהְפֹךְ יָדוֹ כָּל-הַיּוֹם: בִּלְהָ בְּשָׂרִי וְעוֹרֵי שִׁבְרִי ג
עֲצֻמוֹתַי: בָּנָה עָלַי וַיִּקַּף רֹאשׁ וּתְלֵאָה: בְּמַחְשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי ה
כְּמַתִּי עוֹלָם: גָּדַר בְּעַדִּי וְלֹא אֵצֵא הַכְּבִיד נִחַשְׁתִּי: גַּם כִּי אֲזַעַק ח
וְאֲשׁוּעַ שְׁתָּם תִּפְלְתִי: גָּדַר דְּרָכֵי בְּגֹזִית נִתְיַבְתִּי עוֹהָ: דָּב אֲרָב ט
אֲרֵי הוּא לִי אֲרִיָּה בְּמַסְתָּרִים: דִּדְכִי סוֹדֵר וּפִשְׁחָנִי שְׂמַנִּי שׁוּמִם: ז
דֶּרֶךְ קִשְׁתּוֹ וַיַּעֲיִבֵנִי כַּמַּטְרָא לַחִץ: הִבִּיא בְּכַלְיֹתַי בְּנִי אֲשַׁפְתּוֹ: ז
הֵיטִיתִי שַׁחֲק לְכָל-עַמִּי נִגְיַנְתָּם כָּל-הַיּוֹם: הִשְׁפִּיעֵנִי בְּמְדוּרִים ז
הַרוּנִי לַעֲנָה: וַיִּגְרַם בַּחֲצֵץ שָׁנִי הַכְּפִישָׁנִי בְּאִפְרָ: וַתִּזְנַח מִשְׁלוֹם ח
נַפְשִׁי נִשְׁיַתִּי טוֹבָה: וְאִמְר אֲבָד נַעֲחִי וַתּוֹחַלְתִּי מִיְהוָה: זָכַר-ט
עֲנִי וּמְרוּדֵי לַעֲנָה וּדְאֵשׁ: זָכֹר תִּזְכֹּר וַתְּשִׁיחַ עָלַי נַפְשִׁי: זֹאת ט
אֲשִׁיב אֶל-לִבִּי עַל-כֵּן אוֹחִיל: חֲסָדֵי יְהוָה כִּי לֹא-תִמְנּוּ כִּי כ
לֹא-כָלוּ רַחֲמָיו: חֲדָשִׁים לִבְקָרִים רַבָּה אֲמוֹנַתְךָ: חֲלָקֵי יְהוָה כ
אֲמָרָה נַפְשִׁי עַל-כֵּן אוֹחִיל לוֹ: טוֹב יְהוָה לִקְוֹו לְנַפְשׁ תִּדְרָשְׁנוּ: ה
טוֹב וַיִּחַל וְדוּמָם לַתְּשׁוּעַת יְהוָה: טוֹב לַגִּבֹּר כִּי-יִשָּׂא עַל כ
בְּנַעֲוָדָיו: יֵשֵׁב בְּדָד וַיִּדָּם כִּי נָטַל עָלָיו: יִתֵּן בַּעֲפָר פִּיהוֹ אוֹלֵי כ
יֵשׁ תִּקְוָה: יִתֵּן לְמַכְהוֹ לַחֵי יִשְׁבַּע בַּחֲרָפָה: כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם כ

וַתְּשׁוּחַ

אָדֹנָי: כִּי אִסֶּה־וְגִה וְרַחַם כְּרַב חֶסֶדּוֹ: כִּי לֹא עָנָה מִלְּפֹו וַיִּגֶה
 לַבְּנֵי־אִישׁ: לְדַכֵּא תַחַת רַגְלָיו כֹּל אִסְרֵי אֶרֶץ: לְהַטּוֹת מִשְׁפָּט־
 גָּבֵר נֶגֶד פָּנָי עֲלִיּוֹן: לְעוֹת אָדָם בְּרִיבּוֹ אֲדֹנָי לֹא רָאָה: מִי זֶה
 אָמַר וְתָהִי אֲדֹנָי לֹא צָוָה: מִפִּי עֲלִיּוֹן לֹא תֵצֵא הַרְעוֹת וְהַטּוֹב:
 מֵה־יִתְאוּנֶן אָדָם חַי גָּבֵר עַל־חַטָּאוֹ: נַחֲפָשָׁה דִרְכֵינוּ וְנַחֲקֶרְהָ
 וְנִשׁוּבָה עַד־יְהוָה: נִשְׂא לִבְבָנוּ אֶל־כַּפָּיִם אֶל־אֵל בְּשָׁמַיִם:
 נַחֲנוּ פָשַׁעֲנוּ וּמְרִינוּ אֶתְּהָ לֹא סָלַחְתָּ: סִפּוֹתָהּ בָּאֵף וְתִרְדְּפֵנוּ
 הַרְגָתָ לֹא חִמַּלְתָּ: סִפְתָּהּ בַּעֲנָן לֶךְ מֵעִבּוֹר תִּפְלָה: סַחִי וּמְאוּס
 תִּשְׁמִינּוּ בְקָרֵב הָעַמִּים: פָּצוּ עָלֵינוּ פִּיהֶם כָּל־אֵיבֵינוּ: פָּחַד
 וּפְחַת הִיָּה לָנוּ הַשָּׂאת וְהַשְׁבֵּר: פִּלְגֵי־מַיִם תִּרְדַּד עֵינַי עַל־שֹׁבֵר
 בַּת־עַמִּי: עֵינַי נִגְרָה וְלֹא תִדְמָה מֵאֵין הַפְּגוֹת: עַד־יִשְׁקִיף וַיִּרְא
 יְהוָה מִשָּׁמַיִם: עֵינַי עוֹלָלָה לְנַפְשִׁי מִכָּל בְּנוֹת עִירֵי: צוּד צְדוּנִי
 כַּצֶּפֶר אֵיבֵי חֲנָם: צָמְתוּ בַבּוֹר חַיִּי וַיִּדּוּ־אֲבָן בֵּי: צַפּוּר־מַיִם עַל־
 רֹאשִׁי אָמַרְתִּי נִגְדַתִּי: קָרָאתִי שִׁמְךָ יְהוָה מִבּוֹר תַּחְתִּיתוֹת:
 קוֹלִי שָׁמַעְתָּ אֶל־תֵּעֶלֶם אֲזַנְךָ לְרוּחֹתַי לְשׁוּעָתִי: קְרֹבַת בְּיוֹם
 אֶקְרָאֲךָ אִמְרַת אֶל־תִּירָא: רִבַּת אֲדֹנָי רִיבִי נַפְשִׁי גָּאֵלַת חַיִּי:
 רָאִיתָהּ יְהוָה עֲוֹתַתִּי שָׁפְטָה מִשְׁפָּטִי: רָאִיתָהּ כָּל־נַקְמָתִם
 כָּל־מַחֲשַׁבְתֶּם לִי: שָׁמַעְתָּ חֲרַפְתֶּם יְהוָה כָּל־מַחֲשַׁבְתֶּם עָלַי:
 שָׁפְתֵי קָמִי וְהִגִּיזֶנְם עָלַי כָּל־הַיּוֹם: שִׁבְתֶּם וְקִימְתֶם הַבִּיטָה
 אֲנִי מִנְּגִינָתֶם: תִּשָּׁיֵב לָהֶם גְּמוּלָה יְהוָה כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם: תִּתֵּן
 לָהֶם מְגִנַת־לֵב תִּאֲלַתְךָ לָהֶם: תִּרְדֹּף בָּאֵף וְתִשְׁמִדֶם מִתַּחַת
 שָׁמַיִ יְהוָה:

ד א איכה יועם זהב ישנא הפתם הטוב תשתפכנה אבני־קדש
 ב בראש כל־חוצות: בני עיון היקרים המסלאים בפז איכה

תַּנִּים ג נחֲשָׁבוּ לְנִבְלֵי־חֶרֶשׁ מֵעֵשָׂה יְדֵי יוֹצֵר: גַּם־תִּנְיָן חִלְצוּ שֶׁד הַיִּנְקוּ ד
 גִּיּוֹרֵיהֶן בַּתְּעַמִּי לְאִכּוֹר כִּי עֲנִים בַּמִּדְבָּר: דְּבַק לְשׁוֹן יוֹנֵק אֶל־חִכּוֹ ד
 בְּצִמָּא עוֹלָלִים שְׂאֵלוּ לַחֵם פֶּדֶשׁ אֵין לָהֶם: הָאֲכָלִים לְמַעַדְנִים ה
 נִשְׁמּוּ בַחֲוִצוֹת הָאֲמֻנִים עָלַי תּוֹלַע חִבְקוּ אִשְׁפֹּתוֹת: וַיִּגְדַּל עֵינָי ו
 בַּתְּעַמִּי מַחֲטָאת סֹדֶם הִהְפּוּכָה כְּמוֹ־רִגַע וְלֹא־חִלּוּ בֵּה יְדִים: ו
 זָכוּ נְזִירֵיהָ מִשְׁלֵג צָחוּ מִחֶלֶב אֲדָמוּ עֵצִים מִפְּנִינִים סִפִּיר גְּזֹרְתִים: ז
 חֲשַׁךְ מִשְׁחֹר תְּאֲרָם לֹא נִכְרוּ בַחֲוִצוֹת צֶפֶד עוֹרֶם עַל־עֲצָמָם ח
 יִבֵּשׁ הִיָּה כְּעֵץ: טוֹבִים הָיוּ חֲלִי־חֶרֶב מִחֲלָלִי רַעֵב שֶׁהֵם יִזְבוּ ט
 מִדְּקָרִים מִתְּנוּבוֹת שְׂדֵי: יְדֵי נָשִׁים רַחֲמָנוּת בְּשָׁלוּ יַלְדֵיהֶן הָיוּ י
 לְבָרוֹת לָמוּ בְּשֹׁבֵר בַּתְּעַמִּי: כִּלָּה יְהוָה אֶת־חַמְתּוֹ שֶׁפֶךְ חֲרוֹן יא
 אָפוּ וַיִּצַּת־אֵשׁ בְּצִיּוֹן וְתֹאכַל יִסְדֹתֶיהָ: לֹא הֶאֱמִינוּ מַלְכֵי־אֲרָץ יב
 כָּל וְכָל יִשְׁבֵי תֵבֵל כִּי יבֹא צָר וְאוֹיֵב בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם: מַחֲטָאת יג
 נְבִיאֶיהָ עֹנֹת כִּהְנִיָּה הַשֹּׁפְכִים בְּקִרְבָּה דָם צְדִיקִים: נָעוּ עוֹרִים יד
 בַּחֲוִצוֹת נִגְאָלוּ בָדָם בְּלֹא יוֹכְלוּ יָגֵעוּ בְּלִבְשֵׁיהֶם: סוּרוּ טָמֵא טו
 קָרְאוּ לָמוּ סוּרוּ סוּרוּ אֶל־תִּגְעוּ כִּי נָצוּ גַם־נָעוּ אָמְרוּ בְּגוֹיִם לֹא
 יוֹסְפוּ לָגוֹר: פָּנֵי יְהוָה חִלְקָם לֹא יוֹסִיף לְהַבִּיטֶם פָּנֵי כֹהֲנִים לֹא טז
 נִשְׂאוּ זְקִנִים לֹא חָנְנוּ: עוֹדִינָה תִכְלִינָה עֵינֵינוּ אֶל־עֲזֹרֹתֵנוּ הַבֵּל יז
 בְּצַפִּיתָנוּ צָפִינוּ אֶל־גּוֹי לֹא יוֹשֵׁעַ: צָדוּ צַעֲדֵינוּ מַלְכַת בְּרַחֲבֵיתָנוּ יח
 קָרַב קָצְנוּ מִלֵּאוּ יִמֵּינוּ כִּי־בָא קָצְנוּ: קָלִים הָיוּ רִדְפֵינוּ מִנְשָׂרֵי יט
 שָׁמַיִם עַל־הַהָרִים דָּלְקָנוּ בַּמִּדְבָּר אֲרָבוּ לָנוּ: רוּחַ אֶפְיָנוּ מְשִׁיחַ כ
 יְהוָה נִלְכַד בְּשַׁחֲתוֹתֶם אֲשֶׁר אָמַרְנוּ בְּצִלּוֹ נַחִיָּה בְּגוֹיִם: שִׁישֵׁי כא
 וְשִׁמְחֵי בַת־אֲדוֹם יוֹשְׁבַתִי בְּאֲרָץ עוֹץ גַּם־עָלִיךָ תַעֲבֹר־פּוֹם יושבת
 תִּשְׁפְּרֵי וְתִתְעַרֵי: תַם־עֹנֶיךָ בַת־צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתְךָ פֶּקֶד כב
 עֹנֶיךָ בַת־אֲדוֹם גְּלָה עַל־חֲטָאתֶיךָ:

ה זָכַר יְהוָה מִה־הָיָה לָנוּ הַבֵּיט וּרְאֵה אֶת־חֲרָפְתָּנוּ: נַחֲלָתָנוּ
 ג נִהְפְּכָה לְזָרִים בְּתֵינוּ לְנִכְרִים: יְתוּמִים הָיִינוּ אִין אָב אִמָּתֵינוּ וְאִין
 ה כְּאִלְמָנוֹת: מִימֵינוּ בִּכְסֵף שְׁתֵּינוּ יַעֲצִינוּ בְּמַחִיר יָבֹאוּ: עַל צְוֹאֲרֵנוּ
 ו נִדְדַפְּנוּ יַגְעֵנוּ לֹא הִונַח־לָנוּ: מִצָּרִים נָתַנוּ יָד אֲשׁוּר לְשַׁבַּע
 ח לַחֶם: אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ אֵינָם אֲנַחְנוּ עֹנֵיתֵיהֶם סָבְלָנוּ: עֲבָדִים
 ט מִשְׁלוּ בָנוּ פָרַק אִין מִיָּדָם: בְּנַפְשָׁנוּ נָבִיא לְחַמְנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב
 יא הַמְדַבֵּר: עוֹדָנוּ פְתוּר נִכְמְרוּ מִפְּנֵי זִלְעָפוֹת רָעֵב: נָשִׁים בְּצִיּוֹן
 יב עָנוּ בַת־לֵת בְּעָרֵי יְהוּדָה: שָׂרִים בִּידָם נָתְלוּ פָנֵי זָקֵנִים לֹא נִהְדָּרוּ:
 יג בַּחֲוָרִים טָחוּן נָשְׂאוּ וּנְעָרִים בְּעֵץ כִּשְׁלוּ: זָקֵנִים מִשְׁעַר שַׁבָּתוֹ
 טו בַּחֲוָרִים מִנְּגִינָתָם: שַׁבַּת מְשׁוּשׁ לִפְנֵי נִהְפֵךְ לְאַבֵּל מְחוּלָּנוּ:
 טז נִפְלָה עֲטֻרַת רֹאשֵׁנוּ אוֹי־נָא לָנוּ כִּי חָטְאֵנוּ: עַל־זֶה הִיָּה דוּהַ
 יח לִפְנֵי עַל־אֵלֶּה חֲשָׁבוּ עֵינֵינוּ: עַל הַר־צִיּוֹן שְׁשָׁמִם שׁוֹעָלִים
 יט הִלְכוּ־בוּ: אֵתְּהָ יְהוָה לְעוֹלָם תִּשָּׁב כְּסֹאךָ לְדוֹר וָדוֹר: לְמַה לְנִצַּח
 כא תִּשְׁכַּחְנוּ תַעֲזֹבְנוּ לְאַרְךָ יָמִים: הִשִּׁיבְנוּ יְהוָה וְאֵלֶיךָ וּנְשׁוּבָה חֲדָשׁ
 כב יִמְיֵנוּ כְּקֹדֶם: כִּי אִם־מָאֵס מְאִסְתָּנוּ קַצְפַּת עָלֵינוּ עַד־מָאֹד:

ולא
 ואינם
 ואנחנו

נוהגים שהקהל אומר את הפסוק 'השיבני' בקול רם (רמ"א תקנ"ג, א).
 והיום מקובל לומר בקול רם רק 'השיבני' לאחר הקריאה,
 ושליח הציבור חוזר ואומר אותו שוב אחרי הקהל:
 השיבנו יהוה אליך ונשובה חדש ימינו כקדם

קינות לערב תשעה באב

א | זְכוּר ה' מָה הִיָּה לָנוּ

לאחר קריאת איכה שליוח הציבור חוזר על פרק ה, המתאר את האומה האבלה לאחר שחלף זמן מאז החורבן, והיא מקוננת על מצבה השפל. שליוח הציבור קורא פסוק פסוק, והקהל עונה 'אוי' (בבפסוק טז) וחוזר על חלק מהפסוק הראשון 'מַה־הָיָה לָנוּ'. פסוק יט "אֲתָהּ ה' לְעוֹלָם תִּשָּׁב" כבר אינו קינה, אלא תפילה. מפסוק זה והלאה שליוח הציבור אומר בקול והקהל אינו עונה (מחזור ויטרי, רסד). במנהג אשכנז המורחז נהגו לומר רק את חציו הראשון של כל פסוק, ובמקום חציו השני אמרו שורה המתחרות עם הראשונה, לעתים מקבילה לה בתוכנה לעתים מפתחת את הרעיון הגלום בה.

אָוִי	זְכוּר יְהוָה מַה־הָיָה לָנוּ
אָוִי מָה הָיָה לָנוּ.	הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת־חַרְפֹּתָנוּ
אָוִי	נַחֲלָתָנוּ נִהְפָּכָה לְזָרִים
אָוִי מָה הָיָה לָנוּ.	בְּתֵינּוּ לְנֹכְרִים
אָוִי	יְתוּמִים הָיִינוּ וְאִין אָב
אָוִי מָה הָיָה לָנוּ.	וְאִמּוֹתֵינוּ מְקוֹנְנוֹת בְּחַדְשׁ אָב
אָוִי	מִימֵינוּ בְּכֶסֶף שָׁתִינוּ
אָוִי מָה הָיָה לָנוּ.	כִּי נִסּוּךְ הַמַּיִם בָּזִינוּ
אָוִי	עַל צוֹאֲרָנוּ נִרְדַּפְנוּ
אָוִי מָה הָיָה לָנוּ.	כִּי שָׁנֵאת חָנָם רִדַּפְנוּ
אָוִי	מַצְרַיִם נָתַנוּ יָד
אָוִי מָה הָיָה לָנוּ.	וְאִשׁוּר צָדְנוּ כְּצִיד
אָוִי	אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ וְאִינָם
אָוִי מָה הָיָה לָנוּ.	וְאִנְחָנוּ סוֹבְלִים אֶת עוֹנָם
אָוִי	עֲבָדִים מְשָׁלוּ בָנוּ
אָוִי מָה הָיָה לָנוּ.	כִּי שְׁלוּחַ עֲבָדִים בְּטָלָנוּ
אָוִי	בְּנַפְשֵׁנוּ נָבִיא לַחַמְנוּ
אָוִי מָה הָיָה לָנוּ.	כִּי קִפְצָנוּ מֵעַנֵי יָדְנוּ

אוי.	עֹרְנוּ כְּתָנוּר נִכְמְרוּ
אוי מָה הָיָה לָנוּ.	כִּי כְבוֹדֶם בְּקֶלֶן הִמְירוּ
אוי.	נָשִׁים בְּצִיּוֹן עָנוּ
אוי מָה הָיָה לָנוּ.	כִּי אִשָּׁת אִישׁ טָמְאוּ וְזָנוּ
אוי.	שָׂרִים בְּיָדָם נָתְלוּ
אוי מָה הָיָה לָנוּ.	כִּי גִזְלַת הָעָנִי חָמְסוּ וְגִזְלוּ
אוי.	בְּחֹרִים טָחוּן נִשְׂאוּ
אוי מָה הָיָה לָנוּ.	כִּי בְּבֵית זֹנָה נִמְצְאוּ
אוי.	זִקְנִים מִשְׁעַר שַׁבָּתוֹ
אוי מָה הָיָה לָנוּ.	כִּי מִשְׁפַּט יְתוֹם וְאַלְמָנָה עֲוֹתוּ
אוי.	שַׁבָּת מְשׁוֹשׁ לָבְנוּ
אוי מָה הָיָה לָנוּ.	כִּי נִבְטְלוּ עוֹלֵי רַגְלֵינוּ
אוי.	נִפְלָה עֵטְרַת רֹאשֵׁנוּ
אוי מָה הָיָה לָנוּ.	כִּי נִשְׂרַף בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ
אוי.	עַל זֶה הָיָה דוּה לָבְנוּ
אוי מָה הָיָה לָנוּ.	כִּי נִטַּל כְּבוֹד בֵּית מֵאֵוֵינוּ
אוי.	עַל הַר צִיּוֹן שִׁשְׁמִם
אוי מָה הָיָה לָנוּ.	כִּי נָתַן עָלָיו שְׁקוּץ מְשׁוּמִם

שליח הציבור:

אֲתָה יְהוָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב, כִּסְאֲךָ לְדוֹר וָדוֹר:
 לָמָּה לְנֹצֵחַ תִּשְׁכַּחֲנוּ, תַּעֲזֹבֵנוּ לְאוֹרֵךְ יָמִים:
 הַשִּׁיבֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנָשׁוּבָה, חֲדָשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

איכה ה'

כִּי אִם־מָאֵס מְאִסְתָּנוּ, קִצְפַּת עָלֵינוּ עַד־מְאֹד:
 הַשִּׁבְנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה, חֲדִישׁ יָמֵינוּ כְּקֹדֶם:

ב | איך מפי בן ובת

אם תשעה באב חל במוצאי שבת, אין אומרים ויהי נעם
 (סדר רב עמרם גאון), ונוהגים לומר קינה זו:

איך מפי בן ובת / הגות קינות רבת
 תמור שירים וחדות

ויהי נעם נשבת, במוצאי שבת.

אוי כי נגזרה גזרה / בפחרי אף וגם בעברה
 ואפו בנו חרה / ובערה חמתו כלבת

ויהי נעם נשבת, במוצאי שבת.

אוי כי בתינו שנו / ובתולותינו ענו

ופנינו נשתנו / וגם השחרו במחבת

ויהי נעם נשבת, במוצאי שבת.

אוי כי שדונו צרים / וגם נפלו בי שרים

בני ציון היקרים: / היו נצורים כבבת

ויהי נעם נשבת, במוצאי שבת.

אוי כי נפלה עטרת / וגברה בתך סורת

וחדל הוד ותפארת / צמצום שכן חבת

ויהי נעם נשבת, במוצאי שבת.

אוי כי נטלה מנורה / וקטרת לבונה הטורה

ונבוזה גזית מיקרה / אכלה ארץ זבת

ויהי נעם נשבת, במוצאי שבת.